

Foto impressie van excursie netwerk Maatwerk voor Koecomfort in de Achterhoek.

Als je zelf op zoek bent naar aanpassingen in je stal om het koecomfort te verbeteren, wat kun je dan beter doen dan kijken bij anderen hoe die dat gedaan hebben? De deelnemers van het project Maatwerk voor Koecomfort gingen op 6 april op stap naar 2 gerenoveerde en nieuwgebouwde bedrijven om daar hun licht op te steken.

In café Mentink in Ruurlo gaf Gelein Biewenga (huisvestingsdeskundige Animal Sciences Group) de aftrap en ging met de groep de discussie aan over ventilatie en vloeren. Een goede ventilatie is noodzakelijk voor een goede afvoer van warmte die door de koeien geproduceerd wordt. Het belangrijkste aspect van een vloer is dat die geen belemmering mag vormen voor het gedrag van een koe.

Wim Arends van Wopereis BV in Doetinchem www.wopereis.nl regelde dat deze groep op bezoek kon bij de bedrijven Liestro en Holkenborg in Ruurlo. Wopereis heeft op deze bedrijven aan de renovatie en nieuwbouw gewerkt. Liestro bouwde een nieuwe stal over de oude stal heen en Holkenborg bouwde een nieuwe stal.

Jan Liestro ervaart veel meer rust in de stal na de renovatie. Meer lucht, licht en ruimte doen de koeien goed.

Op beide bedrijven is veel ruimte achter het voerhek. Een mooie afstand daarvoor is 4 meter. De koeien die aan het voerhek staan, kunnen dan rustig eten, terwijl daar achter langs 2 koeien elkaar nog kunnen passeren.

De excursiegangers meten voor de zekerheid de breedte van de voergang op. Deze moet minimaal 4 meter breed zijn. Deze breedte heb je met name nodig zodat je tijdens het voeren met de trekker voldoende ruimte hebt om te kunnen lossen en dus niet over het voer hoeft te rijden. Tevens heb je dan geen last van uitstekende koeienkoppen.

Op beide bedrijven is gekozen voor diepstrooisel boxen, de koeien kunnen er comfortabel in liggen, mits er uiteraard voldoende strooisel in ligt. De voordelen van de diepstrooiselbox zijn een zacht ligbed, lage investeringskosten, maar iets hogere jaarkosten vergeleken met matrassen. De nadelen zijn dat het meer arbeid kost om het strooisel in te brengen. Daarom automatiseert men dit soms. Daarnaast is het meer werk met uitmesten. Als je het niet automatiseert zit het omslagpunt vanaf ongeveer 80 koeien. Bij grotere koppels kost het teveel arbeid in vergelijking met matrassen.

De minimale breedte van de ligboxen is 1,15m en de minimale lengte is 2,40m. Als de boxen te smal zijn dan zie je dat de koeien er niet meer inpassen. Met name bij droge koeien is het aan te bevelen om bredere boxen toe te passen (1,20-1,25). Als de boxen te kort zijn dan zie je dat koeien scheef gaan liggen en problemen hebben met opstaan

Veel licht in de stal is niet alleen prettig werken voor de veehouder, ook de koeien doen het er beter op. Gelein Biewenga legt uit dat lichtplaten niet per definitie voor meer warmte in de zomer zorgen. Als er genoeg ruimte is in de stal is en het dak hoog genoeg is, stijgt die warmte op voordat de koeien er last van hebben. Daarom bij voorkeur de lichtplaten hoog in de stal plaatsen. < licht in stal>

Op het bedrijf van Holkenborg zien we de koeien zoals we het graag zien, of vretend aan het voerhek of herkauwend in de boxen. We zien erg weinig koeien aarzelend in de boxen staan.

Naderhand blijkt dat de voordelen van een flinke ruimte achter het voerhek de groep tot nadenken hebben gezet.